वह्नेर्नेत्रं रक्तवस्त्रयुगावृतम्। ताम्रपात्रां कुण्डके वा कृतदन्तायमोदकम्। प्रदद्याद् द्विजदम्पत्योः पूज्य माल्याविभूषणैः। कर्णाभरणकं दद्यात् वस्त्रञ्च मलवर्जितम्। कान्तारतारकं ह्येतत् कथितं हि युधिष्ठिर!। कान्तारगिरिदुर्गेषु तारयत्यपि दुःखितान्। इह लोके परे चैतद्व्रतं कार्य्यं विचारणा। ये कुर्वन्ति दिने पुण्ये व्रतं पौरन्दराह्वयम्। तेषां पौरन्दरे लोके वासः स्यात् सुचिरं नृप!" दिने पुण्ये, पञ्चम्यां प्रकरणवशात्।

प्रकृतिपुरुषद्वितीयाव्रतं विष्णुधर्मोत्तरे "पुरुषः प्रकृतिश्चोभौ जगत् सर्वं प्रकीर्त्तितम्। अन्योन्यात्मकं पर्व तथा तच्च प्रकीर्त्तितम्। वासुदेवश्च लक्ष्मीश्च तावेव परिकीर्त्तितौ। चैत्रशुक्लद्वितीयायां सोपवासो जितेन्द्रियः। पौरुषेण च सूक्तेन वह्निं संपूजयेत्सुरः"। सोपवास इति प्रतिपदि कृतोपवासो द्वितीयायां वह्निं पूजयेदित्यर्थः उपरिष्टाच्च क्षीरहतभोजनस्य विहितत्वात् "गन्धमाल्यनमस्कारदीपधूपान्नसम्पदा। लक्ष्मीञ्च वरदं देवं पूजयेदुदकं हरिम्। श्रीसूक्तेन च धर्मज्ञ! तथार्चन्मनुजोत्तमम्"। हरिरोमौ वह्निं जलकलशञ्च प्रतिष्ठाप्य परुषमग्निं वासुदेवञ्चैकोपरि पूजयेत्" इत्यादि।

प्रजापतिव्रतं "अथ वटोर्व्रतम् इत्युपक्रमे "नेत्रेतोद्यन्नमादित्यमित्यादिकसूक्तम्"।

प्रतिपद्क्षीरपाणव्रतं भविष्यपु० "कार्त्तिक्यामथ सप्तम्यां वैशाख्यां वा युगादिषु। नियमोपवासं प्रथमं कुर्य्यात् विधानवित्" । कार्त्तिके वैशाखे वा माघि प्रतिपत्तिथौ व्रतस्यारम्भः। युगादितिथिव्रतस्य माघवैशाखभाद्रपद कार्त्तिकेष्वन्यतमे आरम्भः "वा तिथिर्नियमं कर्त्तुं शक्या समनुगच्छति। तस्यां तिथौ विधानं वक्ष्यन्निबोध जनाधिप!। नियमोपवासं प्रथमं कुर्य्याद्वेद विधिवत्सुरः। यदा वै प्रतिपद्यादौ गृह्णीयान्नियमं नृप!। चतुर्दश्यां कृताहारः सङ्कल्पं परिकल्पयेत्। अमावास्यां न भुञ्जीत निशायां स्नानमाचरेत्। पवित्राणि जपेन्नित्यं गायत्रीं शिरसा सह। अर्च्चयित्वा विधानेन गन्धमाल्यैर्द्विजोत्तमान्। शक्त्या क्षीरं प्रदद्यात् तु ब्रह्मा मे प्रीयतां विभुः। ततो भुञ्जीत गोक्षीरमनेन विधिना नृप!। एष एव विधिः प्रोक्तः सर्वासु तिथिषु नृप"।

प्रतिपाव्रतं कालोत्तरे "अधुना तु प्रवक्ष्यामि प्रतिपाव्रतमुत्तमम्। महाज्ञानं महावर्त्तिदीपमाहात्म्यं तथा। विलेपनं कुङ्कुमेन धूपं वै गुग्गुलेन तु। शतेनाष्टोत्तरेणैव नैवेद्यं पयसा हृतम्। ताम्रमाला चतुर्विंशत् त्रिनेत्रा च चतुर्भुजा। शूलासियुग्धनुर्वाणा नानाभरणभूषिता। शालिपिष्टमयो कार्य्या हृदयस्थे च शोभना। चामरेणीज्यमानन्तु शिवं तत्र प्रकल्पयेत्। दर्पणञ्चैव ताम्बूलं व्यजनं पादुकासनम्। वैजयन्तीध्वजं दानमाचार्य्यायैव प्रयत्नतः। माघि माघि प्रकर्त्तव्यं चतुर्दश्यां दिने दिने। कार्त्तिकन्तु समारभ्य यावदाश्वयुजावधि। एतद् व्रतोत्तमं नाम प्रतिपाव्रतमीरितम्"।

प्रदोषव्रतं भविष्यपु० "त्रयोदश्यामथा रात्रौ सोपचारं त्रिलोचनम्। दद्येयं प्रथमे यामे कथ्यते सर्वपातके"।

प्रभाव्रतं पद्मपु० "पञ्चोपवासी यो दद्याद्विप्राय कपिलाद्वयम्। ब्रह्मलोकमवाप्नोति देवासुरसुपूजितः। तदन्ते राजराजः स्यात् प्रभाव्रतमिदं स्मृतम्"।

प्राजापत्यव्रतं पद्मपु० "कृष्णान्ते गोयुगं दद्यात् भोजनं शक्तितः पदम्। विप्राणां शङ्कर याति प्राजापत्यमिदं स्मृतम्" शङ्करं पदं यातीत्यन्वयः। कृष्णपक्षे दद्यम्।

प्राग्व्रतं पद्मपु० "वत्सरं त्वेकभक्ताशी मधुरफलकन्दभुक्। शिवलोके वसेत्कल्पं प्राग्व्रतमिदं स्मृतम्"।

फलव्रतं पद्मपु० "महाफलानि यस्यैकः चतुर्भ्यां द्विजातये। हेमानि कार्त्तिके दद्याद् गोयुगेन समं नरः। सितवस्त्रयुगेनाथ सम्यग्घृतेन च। एतत् फलव्रतं नाम सर्वकामफलप्रदम्"।

फलसप्तमीव्रतं पद्मपु० प्रभासख० "फलसप्तमीं या नारी कुरुते तत्र भाविता। वर्षमेकं सिते पक्षे देवीं पूज्य विधानतः। फलानि ब्राह्मणे दद्याद्भीष्टानि च यानि तु। फलानि वर्जयेत् नक्तमवाप्नोति सुरसुन्दरि!। निष्पावान्नादकीं सुद्गान् माषांश्चैव कुलत्थिकान्। मसूरान् राजमाषांश्च गोधूमांश्चिपुटांस्तथा। चणकान् वर्त्तुलान् वापि सकुटान् शक्तितोऽर्चति यः। नरः वा यदि वा नारी यावद्वीरीव्रतं चरेत्। तस्याः पुण्यफलं वक्ष्ये कथ्यमानं सुखञ्च मे। धनं धान्यं गृहे तस्य न कदाचित् क्षयं व्रजेत्। दुःखिता दुर्भगा दीना सदा जन्मनि नो भवेत्। कथानकञ्च श्रोतव्यं देव्या माहात्म्यसंयुतम्। कृतपातकनाशाय सर्वकामसमृद्धये"।

फलषष्ठीव्रतं भविष्यान्तरे "अन्यामपि प्रवक्ष्यामि फलषष्ठीं शुभां तथा। यामुपोष्य नरः पापैर्निःसङ्गः फलभाग् भवेत्। मार्गशीर्षे सिते पक्षे षष्ठ्यां निवसस्थितः